

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
АГРОБІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЇ ЗБЕРІГАННЯ, ПЕРЕРОБКИ ТА
СТАНДАРТИЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА
ІМ. ПРОФ. Б.В. ЛЕСИКА
ЯГІДНИЙ КЛАСТЕР «АГРОВЕСНА»**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО – ПРАКТИЧНОЇ
ОНЛАЙН – КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ЯГІДНИЦТВО В УКРАЇНІ. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ЯГІДНИХ
КУЛЬТУР ЗА ДОПОМОГОЮ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ
ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ, ЗБИРАННЯ, ПІСЛЯЗБИРАЛЬНОЇ
ДОРОБКИ, ЗБЕРІГАННЯ ТА ПЕРЕРОБКИ»**

(м. Київ, 28 – 29 квітня 2021 р.)

КИЇВ 2021

АНАЛІЗ ПОШИРЕННЯ ПЛОДОВИХ ВИДІВ ДЕРЕВ В ЛІСОВОМУ ФОНДІ НА ВОДОЗБОРАХ РІЧОК ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

¹Бондар О., ²Бондар І.

¹Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса
Шевченка

²Відокремлений структурний підрозділ «Рівненський технічний фаховий
коледж Національного університету водного господарства та
природокористування»

¹e-mail: olexandr.bondar@i.ua

Вступ. Плодові дерева є представниками групи дикорослих та вирощувальних плодових та ягідних культур – рослин, з яких збирають багаті на цукор соковиті й тверді їстівні плоди. За господарсько-ботанічними ознаками плодові культури поділяють на зерняткові (яблуня, груша, айва, горобина, глід, ірга тощо), кісточкові (вишня, черешня, слива, абрикос, персик та ін.), ягідні (суниця, малина, смородина, агрус та ін.), горіхоплідні (ліщина, волоський горіх, мигдаль), цитрусові (апельсин, лимон, мандарин та ін.), субтропічні плодові (інжир, хурма, маслина тощо).

Метою дослідження було проаналізувати поширення видового різноманіття плодових дерев на водозборах.

Для визначення площ плодових дерев на водозборах річок використовували матеріали лісовпорядкування ВО «Укрдержліспроєкт». Межі водозборів визначено за допомогою програми *MapInfo Professional 12.5* і векторної карти України.

На території дослідного об'єкта було виділено 15 видів плодових дерев на площі 403,6 га. Так, на найбільшу кількість цих видів було виявлено на водозборі Сули (12 шт.), дещо менше видів на водозборах Псла та Сіверського Дінця (10 шт.), а найменше відповідно на водозборі Ворскли (9 шт.).

Розподіл площ плодових видів дерев на території дослідного об'єкта характеризується деякими особливостями. Так, найбільшу частку цих видів дерев займають (табл. 1): горіх грецький (*Juglans regia* L.) – 21,9 % від загальної площі плодових дерев, груша звичайна (*Pyrus communis* L.) – 19,3 %, яблуння лісова (*Malus sylvestris* Mill.) – 17,7 %, та абрикос звичайний (*Armeniaca vulgaris* Lam.) – 13,0 %.

На території водозбору річки Сула домінують такі види плодових дерев: груша звичайна (35,6 %), горіх чорний (*Juglans nigra* L. – 15,2 %), горіх грецький (20,4 %), шовковиця чорна (*Morus nigra* L. – 13,9 %), горіх маньчжурський (*Juglans mandshurica* Maxim. 8,1 %).

На території водозбору річки Псел переважають наступні види плодкових дерев: груша звичайна (31,7 %), маслинка вузьколиста (*Elaeagnus angustifolia* L. – 15,5 %), горіх маньчжурський (14,9 %), яблуна лісова (9,8 %).

На території водозбору річки Ворскла домінують такі види плодкових дерев: абрикос звичайний (36,0 %), яблуна лісова (23,4 %), горіх чорний (14,9 %), горіх грецький (12,8 %), груша звичайна (7,4 %).

На території водозбору річки Сіверський Донець переважають наступні види плодкових дерев: горіх грецький (45,9 %), яблуна лісова (33,9 %) горіх чорний (6,4 %).

Таблиця

Розподіл площ плодкових дерев на водозборах річок

Деревні породи	Сула		Псел		Ворскла		Сіверський Донець	
	га	%	га	%	га	%	га	%
Абрикос звичайний	5,9	5,3	1,9	2,3	41,2	36,0	3,5	3,7
Слива розлога	0,1	0,1	0,4	0,5	-	-	0,6	0,6
Вишня звичайна	-	-	-	-	-	-	1,4	1,5
Глід колючий	2,3	2,1	-	-	0,7	0,6	-	-
Горіх грецький	13,0	11,8	17,1	20,4	14,7	12,8	43,6	45,9
Горіх маньчжурський	9,0	8,1	12,5	14,9	-	-	2,8	3,0
Горіх сірий	0,3	0,3		0,0	3,0	2,6	-	-
Горіх чорний	16,8	15,2	1,1	1,3	17,1	14,9	6,1	6,4
Горобина звичайна	-	-		0,0	0,7	0,6	0,4	0,4
Груша звичайна	39,3	35,6	26,5	31,7	8,5	7,4	3,5	3,7
Ліщина звичайна	2,8	2,5	1,3	1,6	-	-	-	-
Маслинка вузьколиста	-	-	13,0	15,5	-	-	0,8	0,8
Свидина кров'яна	1,5	1,4	-	-	-	-	-	-
Шовковиця чорна	15,4	13,9	1,7	2,0	1,8	1,6	-	-
Яблуна лісова	4,1	3,7	8,2	9,8	26,8	23,4	32,2	33,9
Сума	110,5	100,0	83,7	100,0	114,5	100,0	94,9	100,0

Така різноманітність зростання плодкових видів дерев залежить в першу чергу від біологічних особливостей конкретного виду і ведення лісового господарства [2], а також від родючості і рівня вологості у ґрунті.

Висновок. На водозборах річок Лівобережного Лісостепу України виділено 15 видів плодкових порід на площі 403,6 га. Так найбільша частка цих видів: на водозборах Сули (12 шт.), Псла та Сіверського Дінця (10 шт.). Найбільшу частку цих видів дерев становлять наступні представники: горіх грецький (21,9 %) груша звичайна (19,3 %), яблуння лісова (17,7 %), абрикос звичайний (13,0 %).

Література:

1. Плодові культури. Українська Радянська Енциклопедія. URL: https://leksika.com.ua/18260415/ure/plodovi_kulturi (дата звернення: 28.03.2021).

2. Бондар О. Б. Видове різноманіття лісів на водозборах річок Сула, Псел, Ворскла та Сіверський Донець у межах Лівобережного Лісостепу України. Водні екосистеми у контексті євроінтеграції: реалії та перспективи: матеріали

Міжнародної науково-практична конференція приурочена до Всесвітнього дня водних ресурсів (21-22 березня 2019 року, м. Житомир), ЖНАЕУ. 2019. С. 115–117.